

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1039/2021
18.05.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Катарине Манојловић Андрић, председника већа, Гордане Џакула и Добриле Страјина, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Јелица Мерићка, адвокат из ..., против туженог ЈКП „Паркинг сервис“, Чачак, чији су пуномоћници Радмила Марушић и Бојан Пешић, адвокати из ..., ради поништаја решења о отказу уговора о раду и исплате накнаде изгубљене зараде, одлучујући о ревизији туженог против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 645/20 од 11.09.2020. године, исправљене решењем Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 645/20 од 29.03.2021. године, у седници већа одржаној 18.05.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 645/20 од 11.09.2020. године, која је исправљена решењем Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 645/20 од 29.03.2021. године.

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев туженог за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Чачку 4П1 297/16 од 07.09.2017. године, која је исправљена решењем Основног суда у Чачку П1 297/16 од 17.07.2018. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и поништено као незаконито решење туженог бр. .. од 20.10.2009. године, којим је тужиоцу отказан уговор о раду закаључен 01.05.2019. године и обавезан тужени да тужиоца врати на рад и распореди га на послове и радне задатке који одговарају његовим стручним и радним способностима. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете због изгубљене зараде за период од 20.10.2009. до 01.04.2017. године исплати појединачне месечне износе у износима ближе наведеним овим ставом изреке, са законском затезном каматом обрачунатом од истека наредног месеца за претходни месец, па до исплате. Ставом трећим изреке, делимично је одбијен тужбени захтев тужиоца, којим је тражио да се обавезе тужени да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете због изгубљене зараде за период од 20.10.2009. до 01.04.2017. године исплати, преко износа из става другог изреке пресуде разлику до тражених износа, са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног месечног

износа па до исплате. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да надлежном Фонду ПИО за тужиоца уплати доприносе за обавезно пензијско и инвалидско осигурање, обрачунате на месечни износ зараде из става другог изреке пресуде, за период од 20.10.2009. до 01.04.2017. године. Ставом петим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 1.015.375,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 645/20 од 11.09.2020. године, која је исправљена решењем тог суда Гж1 645/20 од 29.03.2021. године, ставом првим изреке, укинута је пресуда Основног суда у Чачку П1 297/16 од 07.09.2017. године, исправљена решењем тог суда П1 297/16 од 17.07.2018. године, у ставовима првом, другом, четвртом и петом изреке. Ставом другим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца, поништено као незаконито решење туженог број .. од 20.10.2009. године, о отказу уговора о раду закљученог дана 01.05.2009. године и обавезан тужени да тужиоца врати на рад и распореди га на радно место које одговара врсти и степену стручне спреме и радним способностима. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име накнаде материјалне штете због изгубљене зараде за период од 20.10.2009. до 01.04.2017. године исплати одређене месечне износе, са законском затезном каматом рачунатом на појединачне месечне износе од првог дана по истеку наредног месеца за претходни месец па до исплате и да на основице појединачних месечних износа наведених у овом ставу изреке, за период од 20.10.2009. до 01.04.2017. године, уплати припадајуће доприносе за тужиоца код надлежног Фонда ПИО. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 880.375,00 динара са законском затезном каматом од извршења одлуке о трошковима поступка до исплате.

Тужени је против правноснажне пресуде донете у другом степену благовремено изјавио ревизију, због битне повреде парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужилац је преко пуномоћника доставио одговор на ревизију.

Испитујући побијену пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС и 55/14) – у даљем тексту: ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да ревизија није основана.

У поступку доношења побијене пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, као ни друге битне повреде одредаба парничног поступка из члана 407. став 1. ЗПП, због којих се ревизија може изјавити. У поступку по жалби, другостепени суд није пропустио да примени нити је неправилно применио одредбе процесног закона, што је било или могло бити од утицаја на законитост и правилност побијане пресуде.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у радном односу код туженог на неодређено време на пословима ..., по основу уговора о раду од 01.05.2009. године, који му је престао решењем туженог број .. од 20.10.2009. године због повреде радне обавезе и радне дисциплине из члана 179. став 1. тач. 2. и 3. Закона о раду. У

образложењу решења описане су радње чињења повреде радне обавезе и радне дисциплине. Тужилац је пре донетог решења упозорен писаним упозорењем да описане повреде радне обавезе и радне дисциплине представљају разлог за давање отказа, на које се он изјаснио. У наведеном упозорењу, побројани су докази на основу којих тужени налази да је тужилац учинио повреду радне обавезе и радне дисциплине али му није достављен ниједан доказ, што је тужилац навео у одговору на упозорење. Докази су достављени тужиоцу у току поступка пред првостепеним судом.

Првостепени суд је усвојио тужбени захтев оцењујући да је оспорено решење о отказу незаконито позивајући се на одредбу члана 179. Закона о раду. Приликом одлучивања суд је имао у виду да, сходно члану 180. Закона о раду, тужиоцу уз упозорење нису достављени докази и изјаве лица, односно инкасаната и других сведока на које се позива у образложењу упозорења а који су касније послужили и као писани докази приликом доношења решења о отказу уговора о раду, чиме је послодавац поступио супротно одредбама закона јер је тужиоцу онемогућио право на одбрану.

Другостепени суд је, поступајући по налогу Врховног касационог суда из решења Рев2 2352/2019 од 04.12.2019. године, у поновном поступку одржао јавну расправу ради отклањања битне повреде одредаба парничног поступка и правилног и потпуног утврђења чињеничног стања. У поновном поступку је ценио законитост поступка давања отказа, а посебно право тужиоца на одбрану из члана 180. Закона о раду, које је гарантовано Конвенцијом МОР-а број 158, према којој запосленом, на иницијативу послодавца, не може престати радни однос због разлога везаних за његово понашање или његов рад, пре него што му се омогући да се брани од изнетих навода. С обзиром на то да су у упозорењу о постојању разлога за давање отказа уговора о раду побројани докази на основу којих је тужени закључио да су се стекли услови за давање отказа, а које тужени није доставио тужиоцу иако је на тим доказима засновао одлуку да тужиоцу откаже уговор о раду, те да је тужилац у писаном изјашњењу на упозорење навео да му докази нису достављени и да не може да се изјасни о повредама за које се терети, другостепени суд ја оценио да је у поступку доношења оспореног решења повређено право тужиоца да изнесе одбрану на наводе за које се терети. Сходно томе, оценио је да је оспорено решење о отказу уговора о раду незаконито.

По налажењу Врховног касационог суда, правилно је другостепени суд применио материјално право када је усвојио тужбени захтев тужиоца и поништио као незаконито решење туженог о отказу уговора о раду.

Одредбама члана 179. став 1. Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 24/05 ... 54/09) прописано је да послодавац може запосленом да откаже уговор о раду ако за то постоји оправдани разлог који се односи на радну способност запосленог, његово понашање и потребе послодавца, поред осталог, ако запослени својом кривицом учини повреду радне обавезе утврђене општим актом или уговором о раду (тачка 2) и ако запослени не поштује радну дисциплину прописану актом послодавца, односно ако је његово понашање такво да не може да настави рад код послодавца (тачка 3).

Према одредби члана 180. став 1. Закона о раду, послодавац је дужан да пре отказа уговора о раду у случају из члана 179. ст. 2. и 3. овог закона, запосленог

писаним путем упозори на постојање разлога за отказ уговора о раду и да му остави рок од најмање осам дана од дана достављања упозорења да се изјасни на наводе из упозорења. Ставом 2. истог члана прописано је да је у упозорењу из става 1. овог члана послодавац дужан да наведе основ за давање отказа, чињенице и доказе који указују на то да су се стекли услови за отказ и рок за давање одговора на упозорење, а ставом 3. да се упозорење доставља запосленом на начин прописан за достављање решења о отказу уговора о раду из члана 185. овог закона.

Имајући у виду овако утврђено чињенично стање и цитиране одредбе Закона о раду, Врховни касациони суд налази да је правилно становиште другостепеног суда да је у поступку доношења оспореног решења повређено право тужиоца на одбрану, јер му тужени није доставио доказе о учињеним повредама радне обавезе и радне дисциплине на које се позвао у упозорењу о постојању разлога за отказ уговора о раду и на којима је засновао решење о отказу уговора о раду. Иако у члану 180. Закона о раду није изричито прописано да послодавац мора да достави запосленом доказе на које се позвао у упозорењу, већ је прописано да је дужан да наведе доказе који указују на то да су се стекли услови за отказ, докази морају бити достављени запосленом уколико приговори да се без упознавања са њиховом садржином не може изјаснити о основаности навода упозорења, као што је учинио тужилац у конкретном случају.

Како је тужиоцу незаконито престао радни однос правилно је применом члана 191. став 1. Закона о раду обавезан тужени да тужиоца врати на рад и да му накнади штету у виду изгубљене зараде. Супротно схватању ревидента, суд у радном спору за поништај решења о отказу уговора о раду није надлежан да утврђује да ли је запослени након отказа уговора о раду испунио услове за старосну пензију. Ако суд у току поступка утврди да је запосленом престао радни однос без правног основа, наложиће да се запослени врати на рад, а евентуално остваривања права на пензију запосленог може бити од значаја у поступку извршења судске одлуке. Правна последица незаконитог престанка радног односа је накнада штете у висини изгубљене зараде умањене за износ пореза и доприноса, при чему ово право запосленог не зависи од разлога због којих је суд утврдио да је радни однос престао без правног основа – да ли се ради о разлозима формалне или материјалноправне природе.

С обзиром на изнето, на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке.

Како је ревизија туженог одбијена као неоснована, у смислу члана 153. став 1. ЗПП, одбијен је и захтев за накнаду трошкова ревизијског поступка.

**Председник већа – судија
Катарина Манојловић Андрић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић